Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

Філологічний факультет

Кафедра сучасної української мови

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Декан філологічного факультету
Ярослав РЕДЬКВА
«__» _____ 2026 року

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни

Сучасна українська мова з практикумом

(назва навчальної дисципліни)

обов’язкова

Освітньо-професійна програма **«Середня освіта (Румунська мова та література. Зарубіжна література)»**

Спеціальність **А4 Середня освіта**

Галузь знань **А Освіта**

Рівень вищої освіти **другий магістерський**

Факультет **філологічний**

Мова навчання **українська**

Чернівці – 2026

Робоча програма навчальної дисципліни **«Сучасна українська мова з практикумом»** складена відповідно до освітньо-професійної програми «Середня освіта (Румунська мова та література. Зарубіжна література)».

Розробник: ***Шабат-Савка Світлана Тарасівна*** – доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри сучасної української мови.

Викладач: ***Шабат-Савка Світлана Тарасівна*** – доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри сучасної української мови.

Погоджено з гарантом ОП **Крістінія ПАЛАДЯН**

Затверджено на засіданні кафедри сучасної української мови.
Протокол № 1 від « 27» серпня 2026 року.

Завідувач кафедри _____ **Світлана ШАБАТ-САВКА**
(підпис) (прізвище та ініціали)

Схвалено методичною радою філологічного факультету.
Протокол № 1 від «27» серпня 2026 року.

Голова методичної ради факультету _____ **Алла АНТОФІЙЧУК**
(підпис) (прізвище та ініціали)

Мета навчальної дисципліни – поглибити й систематизувати знання здобувачів вищої освіти про сучасну українську мову, її фонетичну, лексичну, морфологічну та синтаксичну систему, удосконалити правописну й пунктуаційну грамотність, сформувати навички комплексного лінгвістичного аналізу мовних одиниць та їх нормативного використання в усному й писемному мовленні, сформувати професійно-комунікативну компетентність майбутніх учителів румунської мови та літератури і зарубіжної літератури, здатних ефективно послуговуватися українською мовою як державною в освітньому процесі, педагогічній взаємодії та професійній комунікації.

Пререквізити: «Українська мова (за професійним спрямуванням)», «Вступ до мовознавства».

Результати навчання. У результаті вивчення навчальної дисципліни студенти зможуть набути таких компетентностей:

Загальні компетентності

ЗК-1. Здатність спілкуватися державною та румунською мовами як усно, так і письмово.

ЗК 2. Здатність до міжособистісної взаємодії, роботи в команді, спілкування з представниками інших професійних та етнічних груп.

Спеціальні (фахові) компетентності

ФК 1. Здатність використовувати державну мову в усіх сферах суспільного життя, зокрема у професійному спілкуванні.

ФК 3. Здатність формувати і розвивати мовно-комунікативні уміння та навички учнів.

ФК 4. Здатність орієнтуватися в різних сучасних лінгвістичних напрямках і школах; виявляти структури і ролі лінгвістики у формуванні сучасної наукової картини світу; усвідомлювати роль мови в житті соціуму; уміння розвивати в учнів необхідні лінгвістичні компетентності.

ФК 6. Здатність інтегрувати теоретичні та практичні знання та розв'язувати складні задачі у широких або мультидисциплінарних контекстах, здатність здійснювати інтегроване навчання учнів.

Програмні результати навчання

ПРН 1. Досконало володіти українською і румунською мовами на рівні професійного і побутового спілкування.

ПРН 2. Уміти використовувати в освітньому процесі мовний, мовленнєвий і культурний досвід здобувачів освіти, які належать до корінних народів або національних меншин України.

ПРН 3. Уміти застосовувати прийоми й методи збагачення мовлення здобувачів освіти для висловлювання ними думок, почуттів і ставлень, сприяння мовленнєвій творчості здобувачів освіти.

ПРН 4. Володіти теоретичними знаннями про системи мов, основні лінгвістичні категорії, механізми мовної комунікації; уміти аналізувати мовний матеріал з точки зору граматичних одиниць.

Опис навчальної дисципліни
Загальна інформація

Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість		Кількість годин						Вид підсумкового контролю
			кредитів	годин	лекції	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні завдання	
Денна	2	1	3	90	12	10			66	2	іспит

Структура змісту навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. Фонетика й орфографія. Лексикологія, фразеологія та основи словотворення.												
Тема 1. Фонетика як розділ українського мовознавства.	7	2				5						
Тема 2. Орфографія української мови.	7		2			5						
Тема 3. Лексикологія та фразеологія української мови.	7		1		1	5						
Тема 4. Морфеміка як розділ мовознавства.	7	2				5						
Тема 5. Способи українського словотворення.	7		2			5						
Разом за ЗМ 1	***35***	***4***	***5***		***1***	***25***						
Змістовий модуль 2. Граматика української мови												

Тема 6. Морфологія: іменні частини мови (іменник, прикметник, числівник, займенник).	8	2				6						
Тема 7. Дієслово як частина мови. Типи дієслівних форм.	8		2			6						
Тема 8. Прислівник. Граматичний статус службових частин мови. Вигук.	7		1			6						
Тема 9. Синтаксис словосполучення та простого речення.	7	2				5						
Тема 10. Просте ускладнене речення в синтаксисі української мови.	8		2			6						
Тема 11. Складне речення як синтаксична одиниця.	8	2				6						
Тема 12. Пунктуаційні норми української мови.	9	2			1	6						
Разом за ЗМ 2	***55***	***8***	***5***		***1***	***41***						
Усього годин	**90**	**12**	**10**		**2**	**66**						

Тематика лекційних занять з переліком питань

№ теми	Назва теми
1.1	**Фонетика як розділ мовознавства.** *План.* 1. Звукова система сучасної української мови: голосні та приголосні звуки. 2. Фонетичні й фонологічні процеси в сучасній українській мові. 3. Співвідношення звуків та букв. Фонетична транскрипція. 3.Чергування звуків в українській мові: основні типи та закономірності позиційних та історичних чергувань. 4.Асимілятивно-дисимілятивні процеси в мові.
1.4	**Морфеміка як розділ мовознавства.** *План.* 1. Морфема як мінімальна значуща одиниця мови. 2. Корінь слова та афікси (префікси, суфікси, флексії, інтерфікси).

	3. Класифікація морфем за формою та функцією. **4.** Основа слова.
2.1	**Морфологія: іменні частини мови (іменник, прикметник, числівник, займенник).** *План.* 1. Об'єкт вивчення морфологія: академійний дискурс і ЗЗСО. 2. Система частин мови в українському мовознавстві. 3. Іменник як частина мови: лексико-граматичні та граматичні категорії. 4. Прикметник: розряди за значенням, ступені порівняння, особливості відмінювання. 5. Числівник у контексті відмінювання. **6.** Розряди займенників за значенням та парадигматика.
2.4	**Синтаксис словосполучення та простого речення.** *План.* 1. Словосполучення як синтаксична одиниця. 2. Просте речення. Класифікація речень за комунікативною настановою. 3. Головні та другорядні члени речення. 4. Односкладні та двоскладні речення в українській мові. 5. Типологія неповних речнь в українській мові.
2.6.	**Складне речення як синтаксична одиниця.** План. 1. Типологія складних речень. 2. Складносурядні та складнопідрядні речення в українській мові. 3. Складне безсполучникове речення. **4.** Складні речення з різними видами синтаксичного зв'язку.
2.7	**Пунктуаційні норми української мови.** *План.* 1. Принципи пунктуації. 2.Система розділових знаків української мови. 3. Авторські розділові знаки як маркер авторської ідіостилістики.

Тематика практичних занять з переліком питань

№ теми	Назва теми

1.2	**Орфографія української мови.** *Вид роботи: робота з текстом «Українського правопису», практичні вправи, фронтальне опитування, тестування, усні та письмові відповіді.* 1. Правила вживання м'якого знака та апострофа. 2. Правопис слів іншомовного походження. 3. Правопис складних слів. 4. Велика літера та лапки у власних назвах. 5. Написання слів із часткою НЕ. 6. Правописні норми 2026 р.
1.3	**Лексикологія та фразеологія української мови.** *Вид роботи: практичні вправи, фронтальне опитування, групова робота, тестування, усні та письмові відповіді, робота зі словниками.* 1. Лексичне значення слова. Типи переносних значень. 2. Полісемія. 3. Основні семантичні категорії слів: синоніми, антоніми, омоніми, пароніми. Фразеологія української мови.
1.5	**Способи українського словотворення.** *Вид роботи: практичні вправи, фронтальне опитування, тестування, усні та письмові відповіді.* 1. Морфологічні способи словотворення (суфіксальний, префіксальний, префіксально-суфіксальний, безафіксний). 2. Складання слів та основ (основоскладання, словоскладання, зрощення). 3. Неморфологічні способи словотворення (морфолого-синтаксичний, лексико-семантичний, лексико-синтаксичний). 4. Особливості використання словотвірних афіксів у розмовному та художньому стилях (пестливість / згрубілість).
2.2.	**Дієслово як частина мови. Типи дієслівних форм.** *Вид роботи: практичні вправи, фронтальне опитування, тестування, усні та письмові відповіді.* 1. Дієслово як лексико-граматичний клас слів. 2. Типологія дієслівних форм (інфінітив, родові та особові форми, дієприкметник, дієприслівник, безособові форми на -но, -то). **3.** Загальнодієслівні категорії виду, часу, способу, стану, перехідності / неперехідності). 4. Складні випадки українського дієвідмінювання. Правопис особових закінчень теперішнього та майбутнього часу дієслів I та II дієвідмін. Зміни приголосних при дієвідмінюванні.

2.3.	**Прислівник. Граматичний статус службових частин мови. Вигук.** *Вид роботи: робота з текстом «Українського правопису», практичні вправи, фронтальне опитування, тестування, усні та письмові відповіді.* 1. Прислівник як незмінна самостійна частина мови. 2. Службові частини мови (прийменник, сполучник, частка). 3. Загальна характеристика прийменника. Семантична диференціація прийменників. Правила написання складних прийменників разом або з дефісом. 4. Правопис сполучників. 5. Розрізнення сполучників та однозвучних повнозначних слів, поєднаних із прийменниками або частками. 6. Правопис часток з різними частинами мови **7.** Вигук та звуконаслідувальні слова як особливий лексико-граматичний клас.
2.5.	**Просте ускладнене речення в синтаксисі української мови.** *Вид роботи: практичні вправи, фронтальне опитування, тестування, усні та письмові відповіді.* 1. Речення з однорідними членами речення. 2. Речення з відокремленими членами речення. 3. Вставні та вставлені конструкції як ускладнювальні компоненти простого речення. **4.** Прості ускладнені речення з частками, вигуками, звертаннями.

Індивідуальні науково-дослідні завдання (ІНДЗ)

№ теми	Завдання до тем
1	До теми «*Лексикологія та фразеологія української мови*»: 1. Румунізми в лексичній системі говірок Буковини: семантичні групи та особливості фонетико-морфологічної адаптації. 2. Семантична та калькована інтерференція у фразеології українсько-румунського порубіжжя: міжмовні паралелі та ідіоматичні трансформації. 3. Лексика народної традиційної культури (обрядність, побут, ремесла) Буковинського пограниччя: етнолінгвістичний вимір. 4. Спільне та відмінне у народних прислів'ях українців та румунів Буковини.
2	До теми «*Пунктуаційні норми української мови*»: 1. Інтерференційні впливи на синтаксично-пунктуаційне оформлення тексту в умовах українсько-румунської двомовності: типологія та причини відхилень.

	2. Пунктуація у складних сурядних та підрядних реченнях: зіставний аналіз української та румунської пунктуаційних систем. 3. Функціонування та графічне оформлення засобів чужого мовлення (пряма мова, цитування, діалог) в українській та румунській писемних традиціях. 4. Пунктуаційні норми нового Українського правопису (2026 р.) у писемній практиці студентів-білінгвів: динаміка засвоєння та складні випадки. 5. Експресивна функція розділових знаків (тире, трикрапка, знак оклику) у художньому та публіцистичному дискурсі письменників Буковини.

Завдання для самостійної роботи студентів

№ теми	Назва теми
1.	**Фонетика як розділ українського мовознавства.** 1. Опрацювати розділ про фонетику та фонологію в навчально-методичному посібнику О. Рудь *«Сучасна українська літературна мова: Фонетика. Фонологія. Орфоепія»*. Визначити особливості вивчення звукової системи української мови та скласти таблицю «Фонетичне явище – мовний приклад – методичний прийом пояснення молодшим школярам» https://repository.sspu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/e1203aab-4fa6-4f74-989f-146960114dac/content 2.Створити *«Фонетичну скриньку»* для учнів: 10–12 карток із завданнями на звуковий аналіз слів, розрізнення голосних і приголосних, спостереження за чергуваннями та змінами звуків.
2.	**Орфографія української мови.** 1. Опрацювати розділи «Українського правопису» та методичних матеріалів з вивчення орфографії. Визначити 10 орфографічних правил, найбільш актуальних для ЗЗСО, і дібрати до кожного приклади https://mon.gov.ua/osvita-2/zagalna-serednya-osvita/ukrainskiy-pravopis 2. Підготувати проєкт на тему «Орфографічна грамотність у публічному просторі Буковини: лінгвістичний аудит вивісок, реклами та ЗМІ». 3. Створити словничок-тренажер для соцмереж: пишемо грамотно у месенджерах та блогах. 4. Опрацювати наукову розвідку С. Омельчука та С. Климович «Мовмо й пішімо поправно: 33 посутні зауваги з українського правопису, граматики і слововживання для фахівців. Одеса: Олді+,

	2024. 80 с.
4.	**Лексикологія та фразеологія української мови**. 1.Опрацювати методичні вказівки О. Рудь «Лексикологія сучасної української літературної мови». Визначити способи формування лексичної компетентності та прийоми роботи із синонімами, антонімами, багатозначними словами й фразеологізмами https://repository.sspu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/f5e5d227-4cfd-4742-8574-ca1355ca65a8/content 2. Створити проєкт *«Лексичне багатство українсько-румунського порубіжжя: взаємодія мов і культур»*. 3. Написати творчу роботу на тему «Боротьба і боротися: «як много важить слово» (І. Франко).
4.	**Морфеміка як розділ мовознавства.** 1. Опрацювати розділ «Морфеміка. Словотвір» у навчальному комплексі *«Сучасна українська літературна мова»* https://dspace.luguniv.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/8688/5452545.pdf?sequence=4&isAllowed=y. 2. Розробити *«Морфемний конструктор»* – 5 ігрових вправ щодо визначення морфемного складу слова.
5.	**Способи українського словотворення.** 1. Опрацювати наукову та методичну літературу з проблеми вивчення словотвору в ЗЗСО. Скласти структурно-логічну схему «Способи словотворення в українській мові» з прикладами та визначити послідовність формування словотвірних умінь учнів. 2. Створити словотвірну гру *«Майстер слова»:* 10–15 вихідних слів, до яких учні мають утворити нові слова за допомогою префіксів, суфіксів або інших словотвірних засобів.
6.	**Морфологія: іменні частини мови (іменник, прикметник, числівник, займенник).** 1.Підготувати презентацію «Частини мови в українській лінгвістиці: історія, наукові дискусії, статуси слів» за працею «Вихованець І. Р. Частини мови в семантико-граматичному аспекті : монографія. Київ: Наук. думка, 1988. 255 с.». *2.*Опрацювати й законспектувати онлайн-статтю «*Лонська Л.* Специфіка вияву граматичних категорій іменних частин мови (на матеріалі повісті Михайла Коцюбинського «Тіні забутих предків»). file:///C:/Users/User/Downloads/15%20(1).pdf» 3.Опрацювати онлайн-ресурси щодо визначення функційних можливостей кличного відмінка іменників. 4.Створити інтерактивний проєкт «Фемінітиви: за чи проти?» 5.Подати письмове повідомлення для усного виступу про роль прикметників як маркерів предикативної ознаки на матеріалі праці: Фенко М. Прикметник у структурі категорії предикатності (на матеріалі поетичної творчості Лесі Українки). Леся Українка і сучасність: Зб. наук. пр. Луцьк: РВВ «Вежа» Волин. нац. ун-ту ім. Лесі Українки, 2008. Т. 4,

	кн. 2. С. 383–390. http://dspace.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/17959/33-Fenko.pdf?sequence=1 6.Підготувати конспективний виклад праці: Фаріон І. Д. Граматичні норми числівника. Фаріон І. Д. Мовна норма: знищення, пошук, віднова : монографія. Вид. 2-ге, доп. ІваноФранківськ : Місто НВ, 2010. С. 229–232. 7. Виписати зі збірника «Слово батьків – з усіх віків» прислів'я з числівниковими компонентами. 8. Написати реферат на тему «Лінгвістична природа загадок: контекст української етнокультури», виписати 20 загадок, у яких наявні числівники, схарактеризувати їхні функції. 9.Опрацювати конспект гостьової лекції Шабат-Савки С. Т., підготувати презентацію. https://meridian.kpnu.edu.ua/2022/11/11/zaimennyk-u-systemi-koordynat-ukrainskoi-movy-hostova-lektsiia-doktora-filolohichnykh-nauk-profesora-svitlany-shabat-savky/ ➢ Шабат-Савка С. Займенник у системі координат української мови: відкрита лекція. Кам'янець-Подільський: ТОВ «Друкарня «Рута», 2022. 56 с. https://archer.chnu.edu.ua/xmlui/handle/123456789/7268
7.	**Дієслово як частина мови. Типи дієслівних форм.** 1.Створити інтерактивний проєкт «Дієслівні форми: творимо й уживаємо правильно». 2. Подати письмове повідомлення для усного виступу про функційні можливості особових форм дієслова на матеріалі художніх текстів українських письменників. 3. Підготувати конспективний виклад наукової праці, присвяченої категорії виду українського дієслова: визначити сутність доконаного і недоконаного виду, особливості їхнього творення та функціонування. 4. Виписати зі збірника «Слово батьків – з усіх віків» прислів'я та приказки з дієсловами, визначити типи дієслівних форм та схарактеризувати їхні граматичні значення. 5. Написати реферат на тему «Дієслово в українській народній творчості», виписати 20 фольклорних висловів, у яких наявні різні типи дієслівних форм, та схарактеризувати їхні функції.
8.	**Прислівник. Граматичний статус службових частин мови. Вигук.** 1.Створити інтерактивний проєкт «Прислівник: пишемо правильно». 2. Подати письмове повідомлення для усного виступу про функційно-стилістичні можливості прислівників на матеріалі художнього тексту українського письменника. 3.Виписати зі збірника «Слово батьків – з усіх віків» прислів'я та приказки, у яких ужито прислівники, прийменники, сполучники та частки; визначити їхні функції.

	4.Написати реферат на тему «Вигук як особлива частина мови: семантика та функціонування», виписати 20 прикладів уживання вигуків в українській народній творчості та схарактеризувати їхні значення і функції.
9.	**Синтаксис словосполучення та простого речення.** 1.Підготувати усний виступ за статтею Шабат-Савки С. Т. «Комунікативно-змістові параметри речення у «Граматиці руської мови» С. Смаль-Стоцького і Ф. Ґартнера». *Науковий вісник Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича*: зб. наук. пр. / наук. ред. Б. І. Бунчук. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2019. Вип. 817: Слов'янська філологія. С. 136–140. 2.Опрацювати статтю Шабат-Савки С. Т. «Синтаксис односкладного речення в контексті наукових студій Катерини Городенської». *Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського*. Серія: Філологія. Журналістика. Том 35 (74). № 2. 2024. Частина 1. С. 78–84. https://philol.vernadskyjournals.in.ua/journals/2024/2_2024/part_1/16.pdf 3.Подати письмове повідомлення для усного виступу про односкладні речення як синтаксичні експресеми на матеріалі праць: ✓ Вінтонів М. О., Вінтонів Т. М., Мала Ю. В.В Синтаксичні засоби експресивізації в українському політичному дискурсі Вінниця: ТОВ «ТВОРИ», 2018. 336 с. https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/25556/1/Mono_16-11-2018-1.pdf ✓ Вовк А. В. Експресивний синтаксис: з історії вивчення. *Український смисл*. 2016. № 2016. С. 254-264. http://nbuv.gov.ua/UJRN/Usmysl_2016_2016_29 ✓ Гуйванюк Н. В. Експресивний синтаксис. Слово – Речення – Текст : вибр. праці. Чернівці : Чернівецький нац. ун-т, 2009. С. 409–478.
10.	**Просте ускладнене речення в синтаксисі української мови.** 1.Дослідити місце відокремлення як синтаксичного явища в аспекті простого ускладненого речення та напівпредикативності, зробити презентацію обстеженого матеріалу: ✓ Кухарчук І. О. Відокремлення у структурі простого речення: теоретикометодичний аспект. *Інноваційна педагогіка*. 2019. Вип. 16. Т. 2. С. 69–73. http://www.innovpedagogy.od.ua/archives/2019/16/part_2/16-2_2019.pdf ✓ Вінтонів М. О., Новікова О. О. Просте ускладнене речення в системі синтаксичних одиниць. *Фундаментальні та прикладні дослідження сучасні науково – практичні рішення та підходи*. С. 313-320. Https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/29242/

	✓ Вольська Ю. В. Основні теоретичні засади ускладнення в сучасному українському мовознавстві. *Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка*. 2004. №19 С. 230–234. http://eprints.zu.edu.ua/831/ 2. Підготувати письмове повідомлення для усного виступу про особливості простих ускладнених речень за матеріалами граматик: • Курило О. Початкова граматика української мови. Частина 2. Львів. Вінниця: Видавництво «Поділля», 1921. http://elib.nlu.org.ua/view.html?&id=9628 • Левицький М. Українська граматика для самонавчання. Катеринослав–Ляйпціґ. http://elib.nlu.org.ua/view.html?id=9633 • Нечуй-Левицький І. Грамматика української мови. Частка II. Синтаксис. Київ. 1914. http://elib.nlu.org.ua/view.html?&id=9836 • Огієнко І. Складня української мови. Ч. І. Вступ до складні. Жовква: Друкарня оо. Василіан 1935. https://www.libr.dp.ua/?do=collections&book=476 • Синявський О. Норми української літературної мови. Львів: Укр. вид-во, 1941. 363 с. https://shron1.chtyvo.org.ua/Syniavskyi_Oleksa/Normy_ukrainskoi_literaturnoi_movy.pdf?
11.	**Складне речення як синтаксична одиниця.** 1.Опрацювати онлайн-ресурси для визначення синтаксичної природи складних речень, підготувати презентацію щодо обстеженого матеріалу. 2.Підготувати конспективний виклад праць: ✓ Весельська Г. С. Нові явища у функціонуванні сурядних сполучників в українській мові кінця XX–початку XXI ст. : монографія. Житомир : Видавництво ЖДУ, 2014. 159 с. http://eprints.zu.edu.ua/15555/1/Text_monografiyi.pdf ✓ Єршова Н. В. До проблеми розмежування сполучникових і безсполучникових конструкцій. Філологічні студії. Науковий вісник Криворізького державного педагогічного університету. 2012. Вип. 8. С. 48-57. http://nbuv.gov.ua/UJRN/PhSt_2012_8_8
12.	**Пунктуаційні норми української мови.** 1. Опрацювати навчальний посібник: Шабат-Савка С.Т., Максим'юк О. В., Шатілова Н. О. Пунктуація української мови : навчальний посібник. Чернівці : Чернівецький нац. ун-т, 2016. 240 с. 2. Написати реферат на тему «Пунктуація як засіб увиразнення змісту й експресії висловлення», дібрати 20 прикладів із художніх текстів, у яких розділові знаки виконують не лише нормативну, а й

	стилістичну функцію, та схарактеризувати їх. 3. Виписати з поетичних творів українських авторів приклади нестандартного вживання розділових знаків; пояснити, як авторська пунктуація впливає на зміст, інтонацію та емоційне сприйняття тексту.

Система контролю та оцінювання

Методи контролю

Методи поточного контролю: усне опитування, тестування, письмові контрольні роботи, виконання практичних і творчих завдань, лінгвістичний аналіз мовних одиниць, редагування текстів, виконання індивідуальних завдань, презентація результатів самостійної роботи, участь у дискусіях та навчальних обговореннях.

Методи підсумкового контролю: екзамен, що передбачає перевірку теоретичних знань і виконання практичних завдань з аналізу та застосування мовних норм.

Форми контролю

Система контролю та оцінювання проводиться в формі поточного та підсумкового контролю.

Поточний контроль проводиться на кожному практичному занятті. У процесі вивчення дисципліни використовуємо такі методи поточного контролю:

- усні відповіді (фронтальне опитування, вибіркове опитування, дискусії, презентації);
- письмові завдання (самостійні роботи, реферати, творчі роботи, есе);
- тести.

Формами поточного контролю є індивідуальна та фронтальна перевірка, форма підсумкового контролю – екзамен.

Поточний контроль: здійснюють на заняттях через:

– виконання практичних завдань та модульних контрольних робіт;

– індивідуальну та групову (в парах і групах) роботу;

– фронтальне усне опитування, перевірка рівня засвоєння теоретичного матеріалу за навчальними темами;

– бліц-опитування;

– письмові самостійні роботи (реферати, доповіді тощо);

– практичні, індивідуальні та самостійні завдання;

– виконання проблемних і творчих завдань;

– взаємоконтроль студентів у парах і групах;

– тестові завдання;

– оцінювання домашніх завдань;

– діагностика результатів самостійної роботи;

– проведення модульних контрольних робіт.

Накопичення рейтингових балів у межах змістових модулів передбачає:

- відвідування (очне / дистанційне) навчальних занять;
- якість підготовки до навчальних занять;
- систематичне виконання завдань практичного, творчого, пошукового характеру на засадах академічної доброчесності.

Оцінювання усної відповіді враховує:

- повноту розкриття питання;
- логічність і послідовність викладу;
- добір влучних прикладів і коментування мовних фактів;
- культуру мовлення;
- уміння порівнювати і робити висновки.

Оцінювання самостійних завдань ураховує:

- своєчасність виконання завдання;
- обсяг і якість виконання завдання;
- академічну доброчесність (самостійне виконання);
- творчій підхід та ініціативність у навчальній діяльності;
- оформлення матеріалів відповідно до вимог.

Підсумковий контроль здійснюють на екзамені. Результати навчальної діяльності студентів за два змістові модулі оцінюють максимально в **60 балів**, екзамену – **40 балів**.

Критерії підсумкового оцінювання

Оцінку «зараховано» («А») отримують студенти, які набрали загальну суму балів ***90–100*** від максимальної кількості можливих, зокрема: ґрунтовно у повному обсязі володіють навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладають, глибоко та всебічно розкривають зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу, вільно послуговуються науковою термінологією, виконують завдання стандартним або оригінальним способом, наводять аргументи на підтвердження власних думок, здійснюють аналіз та роблять висновки; систематично готувалися до практичних занять і виконували домашні завдання; глибоко опрацювали питання, винесені на самостійне опрацювання; успішно написали модульні контрольні роботи; повністю розкрили питання підсумкового контролю.

Оцінку «зараховано» («В») отримують студенти, які набрали загальну суму балів ***80–89*** від максимальної кількості можливих, зокрема: достатньо повно володіють навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладають, в основному розкривають зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу, виконують завдання стандартним способом, послуговуються науковою термінологією. Але при висвітленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки;

активно готувалися до практичних занять та систематично виконували домашні завдання; вміють виправити й пояснити допущені помилки; опрацювали питання для самостійного вивчення; добре написали модульні контрольні роботи; розкрили питання підсумкового контролю.

Оцінку «зараховано» («С») отримують студенти, які набрали загальну суму балів ***70–79*** від максимальної кількості можливих, зокрема: відтворюють значну частину навчального матеріалу, висвітлюють його основний зміст; продемонстрували знання теоретичного матеріалу на репродуктивному рівні, частково опанували відповідну наукову термінологію, уміють застосовувати знання на практиці; працювали на практичних заняттях, загалом виконували домашні завдання, допускають помилки, але уміють аргументовано їх виправити; добре написали модульні контрольні роботи; належно розкрили питання підсумкового контролю.

Оцінку **D** (**60–69 балів**), або «**задовільно**» отримують студенти, які не повністю опанували матеріал, передбачений програмою курсу, мають досить поверхневі знання норм української мови; показали фрагментарну обізнаність у теоретичних питаннях; у мінімальному обсязі опрацювали рекомендовану літературу; пасивно поводили себе на практичних заняттях, не виявили належних навичок і бажання до самостійної роботи; частково розкрили питання підсумкового модулю-контролю.

Оцінку **E** (5**0–59 балів**), або «**достатньо**» отримують студенти, які засвідчили погану обізнаність зі змістом теоретичних питань курсу; обмежилися поверхневим вивченням мінімальної кількості рекомендованої літератури; пасивно поводили себе на практичних заняттях, не виявили належних навичок і бажання до самостійної роботи; фрагментарно розкрили зміст питань, винесених на підсумковий модуль-контроль.

Оцінку **FX** (**35–49 балів**), або «**незадовільно**» з можливістю повторного складання отримують студенти, які не відвідували частину практичних занять; упродовж навчального семестру набрали недостатню кількість балів за змістові модулі; пасивно поводили себе на практичних заняттях, не виявили належних навичок і бажання до самостійної роботи; не опрацювали рекомендованої літератури; наводять неправильні приклади або не вміють прокоментувати запропоновані мовні явища; не розкрили змісту питань підсумкового модулю-контролю.

Оцінку **F** (**1–34 бали**), або «**незадовільно**» з обов'язковим повторним курсом отримують студенти, які не відвідували лекційних і практичних занять; упродовж навчального семестру набрали недостатню кількість балів за змістові модулі, тому не могли бути допущені до складання заліку; пасивно поводили себе під час практичних занять, не виконали завдань для самостійної роботи; взагалі не опрацювали рекомендованої для вивчення курсу літератури; не засвоїли програму курсу.

Розподіл балів, які отримують студенти

Змістовий модуль №1					Змістовий модуль № 2							Кількість балів (екзаменаційна робота)	Сумарна к-ть балів
Т1	Т2	Т3	Т4	Т5	Т6	Т7	Т8	Т9	Т10	Т11	Т12	40	100
5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5		

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Оцінка за національною шкалою	**Оцінка за шкалою ECTS**	
	Оцінка (бали)	**Пояснення за розширеною шкалою**
Зараховано	A (90-100)	відмінно
	B (80-89)	дуже добре
	C (70-79)	добре
	D (60-69)	задовільно
	E (50-59)	достатньо
Незараховано	FX (35-49)	(незадовільно) з можливістю повторного складання
	F (1-34)	(незадовільно) з обов'язковим повторним курсом

Перелік питань для самоконтролю навчальних досягнень студентів

1. Поясніть, що вивчає фонетика, та обґрунтуйте її значення для формування мовної компетентності майбутнього вчителя початкової школи.
2. Опишіть історичні чергування звуків в українській мові та наведіть приклади їх функціонування.
3. Проаналізуйте явища асиміляції та дисиміляції; схарактеризуйте їх основні види.
4. Схарактеризуйте основні одиниці графіки та поясніть їх співвідношення зі звуковою системою української мови.

5. Опишіть основні принципи українського правопису та проілюструйте їх реалізацію відповідними прикладами.
6. Проаналізуйте типові орфографічні помилки учнів початкової школи та з’ясуйте причини їх виникнення.
7. Поясніть сутність лексичного значення слова та опишіть його основні компоненти.
8. Проаналізуйте явища багатозначності та переносного значення слова; наведіть приклади їх функціонування.
9. Порівняйте синоніми, антоніми, омоніми та пароніми; поясніть особливості їх уживання в мовленні.
10. Опишіть основні ознаки фразеологічних одиниць та проаналізуйте їх значення в мовленні.
11. Поясніть, що вивчає морфеміка, та схарактеризуйте основні типи морфем української мови.
12. Проаналізуйте особливості морфемного аналізу слова та визначте основні труднощі його виконання.
13. Поясніть сутність словотворення та опишіть основні словотвірні засоби української мови.
14. Проаналізуйте основні способи словотворення та доберіть приклади до кожного з них.
15. Обґрунтуйте значення словотворення для збагачення словникового запасу й розвитку мовлення учнів початкової школи.
16. Поясніть принципи класифікації слів за частинами мови та проаналізуйте критерії такого поділу.
17. Опишіть граматичні категорії іменника та проаналізуйте типові помилки у вживанні його форм.
18. Схарактеризуйте граматичні ознаки прикметника, займенника та числівника; поясніть основні труднощі засвоєння цих частин мови учнями початкової школи.
19. Опишіть граматичні категорії дієслова та проаналізуйте типові помилки у вживанні дієслівних форм.
20. Поясніть особливості прислівника як частини мови та схарактеризуйте правила його написання й уживання.
21. Опишіть службові частини мови та поясніть їх роль у формуванні граматичної структури речення.
22. Визначте основні типи підрядного зв’язку у словосполученні та проілюструйте їх відповідними прикладами.
23. Схарактеризуйте просте речення, проаналізуйте його граматичну основу та визначте другорядні члени.
24. Поясніть поняття односкладного речення та опишіть його основні типи.
25. Порівняйте неповні, контекстуальні, ситуативні та еліптичні речення; проілюструйте відмінності між ними прикладами.
26. Поясніть поняття простого ускладненого речення та схарактеризуйте основні види його ускладнення.

27. Опишіть структуру складного речення та схарактеризуйте основні типи складних речень.
28. Проаналізуйте складносурядні, складнопідрядні та безсполучникові складні речення; поясніть особливості зв’язку між їхніми частинами.
29. Поясніть поняття пунктуаційної норми та опишіть основні принципи української пунктуації.
30. Схарактеризуйте основні розділові знаки, поясніть їх функції та проаналізуйте особливості їх використання у структурі речення.

Перелік питань для підсумкового контролю навчальних досягнень студентів

1. Фонема як одиниця фонологічного рівня. Звукова система сучасної української мови. Взаємодія голосних і приголосних.
2. Історичні чергування голосних і приголосних звуків в українській мові.
3. Зміни звуків у мовленнєвому потоці. Асиміляція, дисиміляція та спрощення в системі приголосних.
4. Графіка української мови. Співвідношення звуків і букв. Основні графічні засоби української мови.
5. Орфографія української мови. Принципи українського правопису. Правописні норми 2019 року.
6. Правопис слів українського та іншомовного походження. Уживання великої літери. Правила переносу слів.
7. Лексикологія та фразеологія
8. Слово як основна лексична одиниця. Лексичне значення слова та його структура.
9. Полісемія в українській мові. Пряме й переносне значення слова. Типи переносних значень.
10. Синонімія, антонімія, омонімія та паронімія як основні семантичні категорії лексики.
11. Фразеологія української мови. Поняття та основні ознаки фразеологічної одиниці.
12. Типологія фразеологічних одиниць за ступенем семантичної єдності компонентів.
13. Морфеміка і словотвір
14. Морфеміка як розділ мовознавства. Морфема та її функції. Типи морфем української мови.
15. Корінь і афікси як основні типи морфем. Зв’язані корені. Префікс, суфікс, постфікс.
16. Основа слова та закінчення. Морфемна структура слова. Морфемний аналіз.
17. Словотвір як розділ мовознавства. Словотвірні засоби та основні поняття словотвірної системи.
18. Афіксальні способи словотворення. Префіксальний, суфіксальний, префіксально-суфіксальний та інші різновиди афіксації.

19. Складні способи словотворення. Осново- і словоскладання. Морфолого-синтаксичний, лексико-семантичний та лексико-синтаксичний способи словотворення.
20. Морфологія
21. Частини мови в сучасній українській мові. Принципи та критерії частиномовної класифікації слів.
22. Іменник як частина мови. Лексико-семантичні та граматичні ознаки іменника. Граматичні категорії роду, числа та відмінка.
23. Відміни та групи іменників. Система відмінювання іменників. Складні випадки вживання та відмінювання іменників.
24. Прикметник як частина мови. Лексико-граматичні розряди прикметників. Відмінювання прикметників.
25. Ступені порівняння прикметників. Особливості творення, уживання та правопису форм прикметників.
26. Числівник як частина мови. Розряди числівників за значенням і будовою. Відмінювання та правопис числівників.
27. Сполучуваність числівників з іменниками. Особливості нормативного вживання числівникових форм.
28. Займенник як частина мови. Розряди займенників за значенням. Відмінювання та правопис займенників.
29. Неозначені та заперечні займенники. Особливості їх творення, відмінювання та правопису.
30. Дієслово як частина мови. Семантичні та граматичні ознаки дієслова. Граматичні категорії дієслова.
31. Типи дієслівних форм. Особові, часові та інші граматичні форми дієслова.
32. Дієвідмінювання українських дієслів. Особові закінчення дієслів I та II дієвідмін. Чергування приголосних у дієслівних формах.
33. Творення, уживання та правопис дієслівних форм. Нефінітні форми дієслова.
34. Прислівник як незмінна частина мови. Морфологічні, семантичні та синтаксичні особливості прислівників.
35. Класифікація прислівників за значенням і синтаксичною функцією. Правопис прислівників разом, окремо та через дефіс.
36. Службові частини мови: загальна характеристика, граматичний статус і функції.
37. Прийменник, сполучник і частка. Особливості семантики, уживання та правопису службових слів.
38. Вигук як особливий клас слів. Граматичні та функціональні особливості вигуків.
39. Синтаксис
40. Словосполучення як синтаксична одиниця. Структура словосполучення та способи зв’язку слів.
41. Типи підрядного зв’язку в словосполученні. Типи синтаксичних відношень між компонентами словосполучення.

42. Типи словосполучень за характером стрижневого слова. Особливості функціонування словосполучень у мовленні.
43. Речення як основна синтаксична одиниця. Основні ознаки речення. Класифікація речень.
44. Головні члени речення. Типи підметів і присудків за будовою. Способи вираження головних членів речення.
45. Другорядні члени речення. Додаток, означення, обставина та їх різновиди.
46. Односкладне речення. Характер головного члена односкладного речення. Структурно-семантична типологія односкладних речень.
47. Неповне речення. Структурні різновиди неповних речень. Контекстуальні, ситуативні та еліптичні речення. Нечленовані речення (слова-речення).
48. Просте речення ускладненого типу. Поняття про структурне ускладнення простого речення.
49. Однорідні члени речення. Способи зв'язку між однорідними членами. Однорідні та неоднорідні члени речення.
50. Відокремлені члени речення. Основні різновиди відокремлених конструкцій та умови їх функціонування.
51. Пояснювально-уточнювальні конструкції в структурі простого речення.
52. Вставні та вставлені конструкції. Звертання в структурі речення. Особливості їх функціонування та пунктуаційного оформлення.
53. Складне речення. Граматичні та семантичні ознаки. Типологія складних речень за засобами зв'язку. Складні безсполучникові речення.
54. Складносурядні та складнопідрядні речення. Структурно-семантичні типи. Типи підрядності. Сполучники та сполучні слова.
55. Пунктуаційне оформлення складних речень. Пунктуаційні норми української мови та система розділових знаків.

Зарахування результатів неформальної освіти

Зарахування можливе відповідно до *«Порядку визнання у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти»* (протокол № 16 від 25 листопада 2024 року) (https://www.chnu.edu.ua/universytet/normatyvni-dokumenty/poriadok-vyznannia-u-chernivetskomu-natsionalnomu-universyteti-imeni-yuriia-fedkovycha-rezultativ-navchannia-zdobutykh-shliakhom-neformalnoi-taabo-informalnoi-osvity/). Під час вивчення дисципліни здобувачеві освіти може бути зараховано до 25% балів, отриманих за результатами неформальної та / або інформальної освіти, з проблем, що відповідають тематиці курсу.

Рекомендована література

Основна

1. Алексієнко Л. А., Зубань О. М., Козленко І. В. Сучасна українська мова: морфологія: підручник. Київ: ВПЦ «Київський університет», 2014. 675 с.
2. Бойко В.М., Давиденко Л. Б. Граматика української мови: Морфеміка. Словотвір. Морфологія. Київ : «Академія», 2014. 240 с.
3. Гуйванюк Н. В., Агафонова А. М., Шабат-Савка С. Т. Синтаксис неповного речення. Еквіваленти речень : навчально-методичний посібник. Чернівці : Рута, 2007. 100 с.
4. Граматика сучасної української мови. Морфологія [автори: І. Р. Вихованець, К. Г. Городенська, А. П. Загнітко, С. О. Соколова; за ред. К. Г. Городенської. К.: Видавничий дім Дмитра Бураго, 2017. 752 с.
5. Захлюпана Н., Кузьма І., Кутня Г., Труш О. Морфологія: Термінологічний словник-довідник. Львів, 2014. 225 с.
6. Лаврінець О., Симонова К., Ярошевич І. Сучасна українська мова. Морфеміка. Словотвір. Морфологія. Київ: Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2019. 524 с.
7. Український правопис / Ін-т мовознавства ім. О. О. Потебні НАН України, Ін-т укр. мови НАН України. Київ : Наукова думка, 2019. 392 с.
8. Шабат-Савка С. Займенник у системі координат української мови: відкрита лекція. Кам'янець-Подільський: ТОВ «Друкарня «Рута», 2022. 56 с.
9. Шабат-Савка С.Т. Українська мова: морфеміка і словотвір : навчально-методичний посібник. Чернівці : Рута, 2007. 60 с.
10. Шабат-Савка С. Т., Агафонова А. М. Сучасна українська мова : Лексико-фонетичний та морфемно-словотвірний рівні: навчально-методичний посібник. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2009. 104 с.
11. Агафонова А. М., Шабат-Савка С. Т. Службові частини мови та вигук: навчально-методичний посібник. Чернівці : Чернівецький нац. ун-т, 2011. 80 с.
12. Шабат-Савка С.Т., Максим'юк О. В., Шатілова Н. О. Пунктуація української мови : навчальний посібник. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2016. 240 с.
13. Шабат-Савка С. Т, Агафонова А. М., Морфологія: іменні частини мови : навчально-методичний посібник. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2018. 236 с.
14. Шабат-Савка С. Т, Антофійчук А. М., Тесліцька Г. І. Односкладні речення в сучасній українській мові: навчально-методичний посібник. Чернівці: Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича, 2021. 124 с.

Допоміжна

1. Авраменко О., Блажко М. Українська мова та література: довідник. Ч. І.

Київ: Грамота, 2021. 496 с.
2. Баган М. П. Історичний портрет фемінітивної підсистеми української мови. Рецензія на М.П. Брус Фемінітиви в українській мові: ґенеза, еволюція, функціонування. Івано-Франківськ: Генеза, 2019. Українська мова. 2020. № 1. С.153-157.
3. Брус М. П. Фемінітиви в українській мові: генеза, еволюція, функціонування. Частина перша. Монографія. Івано-Франківськ : ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника», 2019. 440 с.
4. Брус М. П. Фемінітиви в українській мові: генеза, еволюція, функціонування. Частина друга. Словник. Івано-Франківськ : ДВНЗ «Прикарптаський національний університет імені Василя Стефаника», 2019. 640 с.
5. Венжинович Н., Пискач О. Сучасна українська літературна мова. Морфологія: навчально-методичний посібник для студентів українського відділення філологічного факультету. Ужгород: Ґражда, 2017. 232 с.
6. Гінзбург М. Д. Про гендерні особливості займенникових іменників кожний, усякий, жодний. *Українська мова*. 2014. № 2. С. 94–106.
7. Зубенко К. Когнітивний принцип класифікації частин мови у мовознавстві 40-х рр. – кінця ХХ ст. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. Сер.: Лінгвістика. 2014. Вип. 21. С. 29–32.
8. Коломийцева, В., Чумак, В. Професор І. К. Кучеренко в історії українського мовознавства: класифікація частин мови. Українське мовознавство, 2023. 1(53), С. 24–37
9. Малюга Н. М. Продукування фемінітивів як спосіб подолання гендерної асиметрії в мові. *Філологічні студії*. Науковий вісник Криворізького державного педагогічного університету. 2015. Вип. 12. С. 162–168.
10. Омельчук С., Климович С. Мовмо й пишімо поправно: 33 посутні зауваги з українського правопису, граматики і слововживання для фахівців. Одеса: Олді+, 2024. 80 с.
11. Паук М. М. Числівник у ролі обмежувача в українських прислів'ях. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. Сер.: Філологія. 2020. № 46. Том 2. С.51–54.
12. Плющ М. Я. Категорія відмінка в семантико-синтаксичній структурі речення. Київ: Вид-во Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. 2016. 252 с.
13. Плющ М. Я. Функції числівників як ознакових слів. Науковий часопис *Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова*. Серія 10 : Проблеми граматики і лексикології української мови : зб. наук. праць. - Київ : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2017. Вип. 13. С. 33–38.
14. Радько О. Особливості творення ступенів порівняння індивідуально-авторських прикметників в українських поетичних текстах ХХ–ХХІ

сторіч. *Лінгвостилістичні студії*. 2015. Вип. 2. С. 159–166.
15. Ципердюк О. Д. Вокатив у текстах новел Василя Стефаника. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського*. Серія: Філологія. Соціальні комунікації. 2021. Том. 32 (71). № 6. Частина 1. Київ : Видавничий дім «Гельветика», 2021. С. 58–63.
16. Шабат-Савка С. Мовно-літературна освітня галузь у контексті інноваційних технологій навчання. *Мовно-літературна освітня галузь:* розроблення, впровадження нових методик та практик навчання : матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (12 жовтня 2023 року в змішаному режимі) / упоряд.: Завалевський Ю. І., Коломоєць Г. А., Дутчак І. Г., Боднарюк С. М. Чернівці: ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти). що відбулася в Чернівцях за безпосередньої організації Чернівецької філії Державної наукової установи», 2023. С. 159–166.
17. Ясакова Н. Ю. Морфологічна категорія особи у світлі міжчастиномовної взаємодії. *Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України*. Серія: Філологічні науки. 2018. Вип. 292. С. 67-73.
18. Ясакова Н. Ю., Кобченко Н. В., Ожоган В. М. Український вокатив: зміна поглядів на функції морфологійної форми на тлі суспільних трансформацій. *Studia z Filologii Polskiej i Słowiańskiej*. 2022. Vol. 57. Article No. 2673. P. 1-21.

Інформаційні ресурси

1. Mova.info. Лінгвістичний портал. URL: http://www.mova.info/
2. Горох – українські словники. URL: https://goroh.pp.ua /
3. Культура мови на щодень : Довідково-інформаційна система / Інститут української мови НАН України. Київ. 2010. URL: http://bit.ly/33ev57P
4. Український лінгвістичний портал: https://www.ulif.org.ua/.
5. Освітній проєкт «Мова – ДНК нації». URL: https://ukr-mova.in.ua
6. Офіційний сайт Української мови. URL: http://ukrainskamova.at.ua
7. Портал української мови та культури: https://slovnyk.ua/.
8. Ющук І. П. Практикум з правопису і граматики української мови. – К.: Освіта, 2012. 270 с. / Режим доступу: https://ushchuk.files.wordpress.com/2013/09/d196.pdf.

Політика академічної доброчесності

Дотримання політики щодо академічної доброчесності учасниками освітнього процесу при вивченні освітнього компонента регламентовано чинними документами ЧНУ:

- «Кодекс академічної доброчесності та етики Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича»

https://www.chnu.edu.ua/universytet/normatyvni-dokumenty/kodeks-akademichnoi-dobrochesnosti-ta-etyky-chernivetskoho-natsionalnoho-universytetu-imeni-yuriia-fedkovycha/

- «Положенням про виявлення та запобігання академічного плагіату у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича» https://www.chnu.edu.ua/universytet/normatyvni-dokumenty/polozhennia-pro-vyiavlennia-ta-zapobihannia-akademichnomu-plahiatu-u-chernivetskomu-natsionalnomu-universyteti-imeni-yuriia-fedkovycha/
- «Політика використання штучного інтелекту в Чернівецькому національному університету імені Юрія Федьковича» https://www.chnu.edu.ua/universytet/normatyvni-dokumenty/polityka-vykorystannia-shtuchnoho-intelektu-v-chernivetskomu-natsionalnomu-universyteti-imeni-yuriia-fedkovycha-zi-zminamy-zatverdzhenymy-vchenoiu-radoiu-chnu-imeni-yuriia-fedkovycha/

Використання здобувачами освіти інструментів штучного інтелекту (ШІ)
під час виконання навчальних завдань:

- *допускається за умови* дотримання принципів академічної доброчесності (здобувач освіти несе відповідальність за зміст, достовірність і результати поданої роботи, а у разі використання ШІ зобов'язаний зазначити факт і спосіб його застосування);
- *не допускається* використання ШІ як заміни самостійного виконання завдань або з метою порушення вимог академічної доброчесності;
- *додаткові обмеження чи вимоги* щодо використання ШІ *можуть визначатися* викладачем в освітньому процесі для конкретних видів навчальної діяльності відповідно до особливостей дисципліни.